

LA MAR DE LLENGÜES, Parlar a la Mediterrània

Exposició de Linguamón - Casa de les Llengües

Quadern de l'alumnat

Nivell A

Educació secundària obligatòria i
cicles de formació professional

Presentació

Aquest quadern és un material de suport a la visita de l'exposició *La mar de llengües*, organitzada per Linguamón – Casa de les Llengües.

Amb aquesta exposició volem reflexionar al voltant de l'existència de llengües diverses a la Mediterrània, valorar positivament aquesta diversitat i promoure el diàleg entre pobles i cultures.

Et convidem a descobrir *La mar de llengües*, una visió de la Mediterrània que et sorprendrà.

Abans de la visita

Abans de visitar l'exposició, et convidem a fer una visita a l'exposició virtual i a la pàgina web de la Casa de les Llengües (<http://www.linguamon.cat>), on trobaràs una àmplia informació sobre les llengües del món.

Si prefereixes cercar directament informació sobre les llengües de la Mediterrània, visita, dins el mateix web:

www10.gencat.net/casa_llengues/AppJava/ca/diversitat/diversitat/llengues_mediterrania.jsp

Pots explorar lliurement aquestes pàgines i els enllaços que hi trobaràs. Pren nota del que et sembli més interessant i escriu els dubtes que tinguis. El dia de la visita a l'exposició, tindràs l'oportunitat d'ampliar coneixements i de fer preguntes.

I deixa't sorprendre per *la mar de llengües*.

Activitat 1. Anotacions diverses

Espai per fer-hi anotacions diverses durant el treball previ a la visita.

Activitat 2. Dubtes i preguntes

Espai per apuntar-hi dubtes i preguntes.

Durant la visita

Et proposem un seguit d'activitats per fer durant la visita a l'exposició.

Estàs a punt per endinsar-te a la Mediterrània?

Àmbit 1. *Llengües, pobles i terres*

Aquest primer àmbit de l'exposició està presidit per un gran mapa de la Mediterrània on hi ha marcats els territoris propis de les llengües que s'hi parlen.

Activitat 3. Viatge de llengües

Després d'escoltar el monitor (a), cerca, en el mapa i en el faristol, tres llengües; les que vulguis. Tot seguit, pren nota de les informacions que et semblin més importants de cada una.

1. _____

2. _____

3. _____

Activitat 4. Àlbum de famílies

De cada parella de les afirmacions següents, marca la correcta.

- a) A la Mediterrània es parlen 8 llengües.
 - b) A la Mediterrània es parlen 24 llengües.
-
- a) La família indoeuropea inclou les llengües romàniques i les llengües eslaves.
 - b) La família indoeuropea no té cap llengua a la Mediterrània.
-
- a) La família afroasiàtica inclou l'amazic, l'àrab, l'arameu, el copte, l'hebreu i el maltès.
 - b) La família afroasiàtica inclou l'àrab, però no l'hebreu.

Àmbit 2. Llengües a tot arreu

En aquest segon espai de l'exposició observem que les llengües són emprades en diversos àmbits d'ús: la família, el carrer, l'escola, els serveis públics, els mitjans de comunicació, la feina i el temps lliure. Perquè una llengua gaudeixi de plena vitalitat, és important que, en el territori que li és propi, es pugui emprar lliurement en tots aquests àmbits.

Activitat 5. Els àmbits d'ús

Observa detingudament les banderoles que veus en aquest espai. Cada un correspon a un àmbit d'ús de les llengües. De quins àmbits es tracta?

1. L'escola
2. _____
3. _____

4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Activitat 6. Paraules properes

A les pantalles, també hi pots escoltar com sonen algunes de les llengües de la Mediterrània, si fas servir els auriculars que hi ha.

Sentiràs llengües que tenen semblances amb el català, com l'occità i l'italià. Totes tres, juntament amb el castellà, el francès i d'altres, són llengües romàniques, és a dir, que provenen del llatí. Pren nota d'algunes paraules que hagi entès.

Paraules que has entès en la locució de l'aranès (occità). Posa-hi, a continuació i entre parèntesis, el significat en català:

Paraules que has entès en la locució de l'italià. Posa-hi, a continuació i entre parèntesis, el significat en català:

Activitat 7. Paraules sense fronteres

A terra hi ha uns daus on trobaràs diverses paraules catalanes que provenen de diferents llengües de la Mediterrània. Aquest fet constitueix una prova que, al llarg dels segles, els pobles mediterranis han efectuat una gran quantitat d'intercanvis comercials i culturals. Els vaixells de vegades duïen oli, de vegades ceràmica, etc., però sempre han transportat paraules.

El català deriva directament del llatí però ha incorporat paraules de moltes altres procedències. Cerca en els tòtems i apunta:

Tres paraules que vinguin de l'àrab: _____

Una paraula que vingui del francès: _____

Tres paraules que proveniu del grec: _____

Una paraula que proveniu de l'italià: _____

Una paraula que proveniu de l'occità: _____

Una paraula que proveniu del romaní: _____

Una paraula que proveniu del turc: _____

Activitat 8. Parlem amb el gest

Prova de fer amb les mans les tres lletres que veus de la llengua de signes catalana. Llavors, digues a un company que endevini de quina lletra es tracta (sense mirar el dau, és clar).

Activitat 9. Llengües escrites

Quins són els alfabet emprats actualment a la Mediterrània? Després, marca amb un cercle el nom de l'alfabet que fem servir en català.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

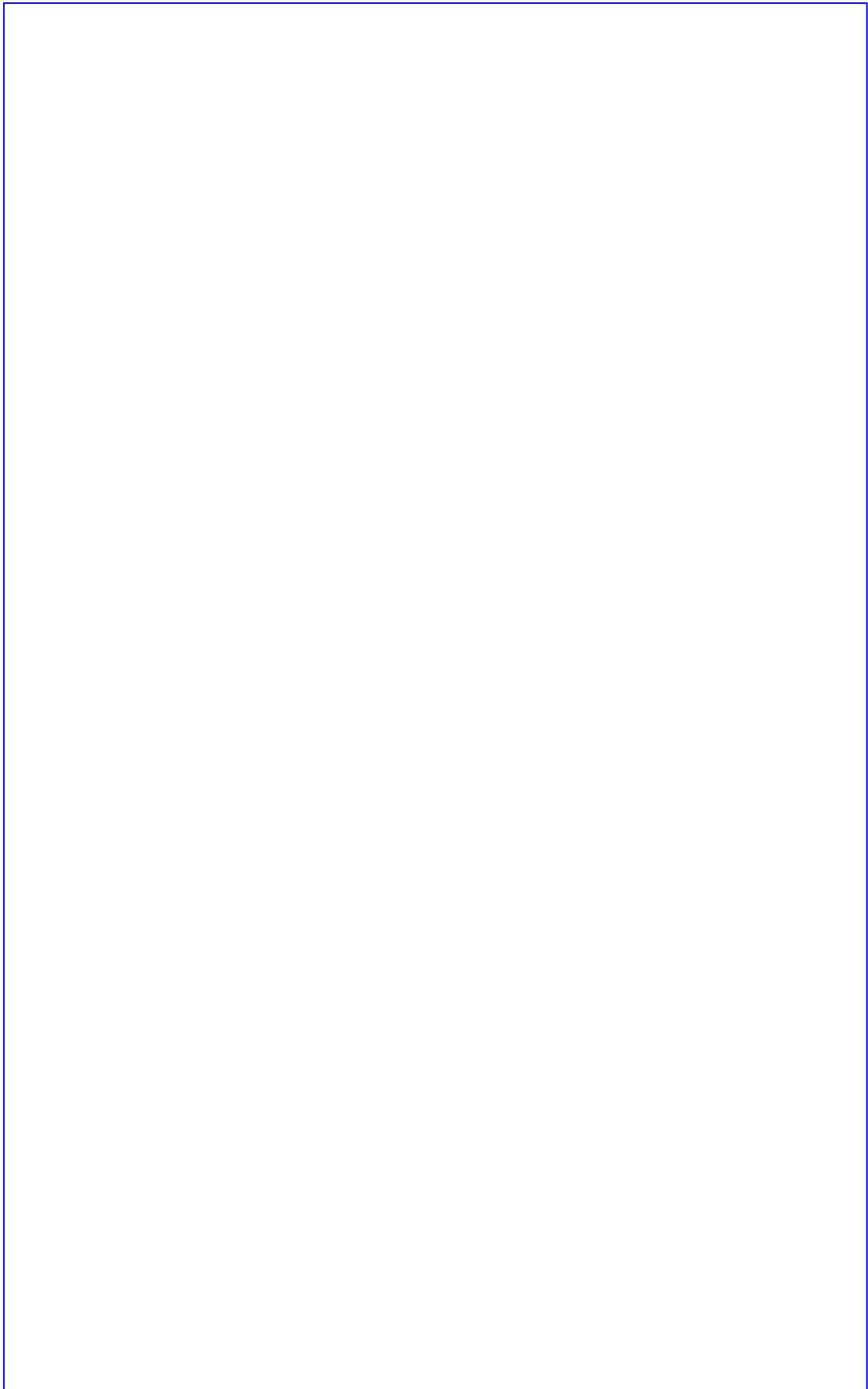
Àmbit 3. *Parlants*

En el tercer i darrer àmbit de l'exposició, s'hi projecta un gran audiovisual on algunes persones, parlants de diferents llengües de la Mediterrània, conversen en català sobre vivències personals relacionades amb la llengua.

Escolta'ls bé i llavors en parlem.

Activitat 10. Parlem-ne!

Després de veure l'audiovisual, ha arribat l'hora de dialogar. Amb quines opinions, de les que han aparegut, estàs d'acord i amb quines no? Prova d'argumentar-ho.

Activitat 11. I tu, què en penses?

Finalment, recorda el que has vist al llarg de la visita, treu-ne tres conclusions i escriu-les.

Conclusions de la visita a l'exposició:

1. _____

2. _____

3. _____

Després de la visita

De retorn a l'escola, és el moment de reforçar el que hem après durant la visita a l'exposició, de seguir reflexionant i de continuar el diàleg iniciat.

Com en la preparació de la visita, et convidem a fer ús de les adreces d'Internet que has vist al principi del quadern.

Àmbit 1. *Llengües, pobles i terres*

Activitat 12. Exploració lingüística

Fes una llista de les llengües habituals de tots els alumnes de la classe (primera generació), una altra de les dels pares de tots (segona generació) i una altra de les dels avis de tots (tercera generació). Apunta cada llengua una sola vegada.

Quines llengües surten, per a les tres generacions?

Llengües de la primera generació (nosaltres):

Llengües de la segona generació (pares):

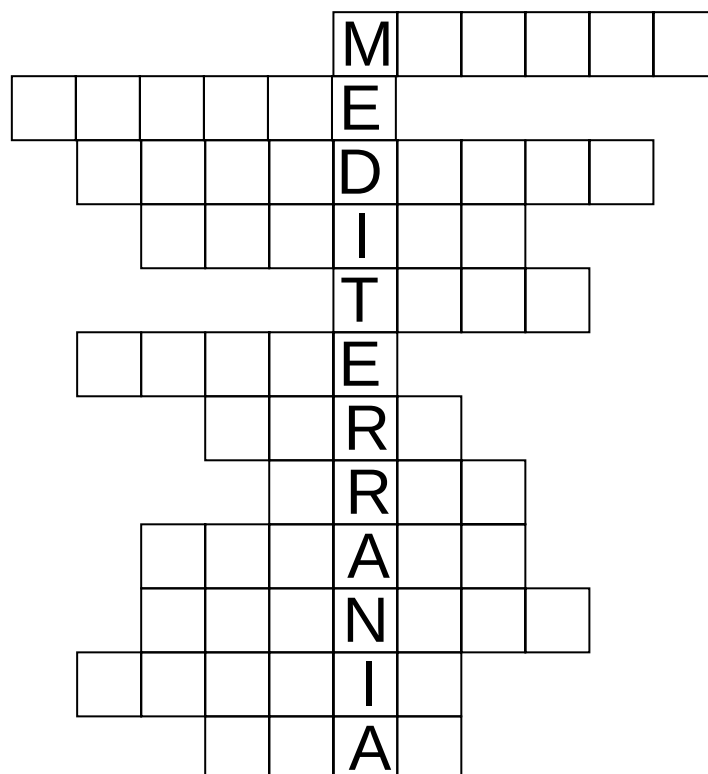
Llengües de la tercera generació (avis):

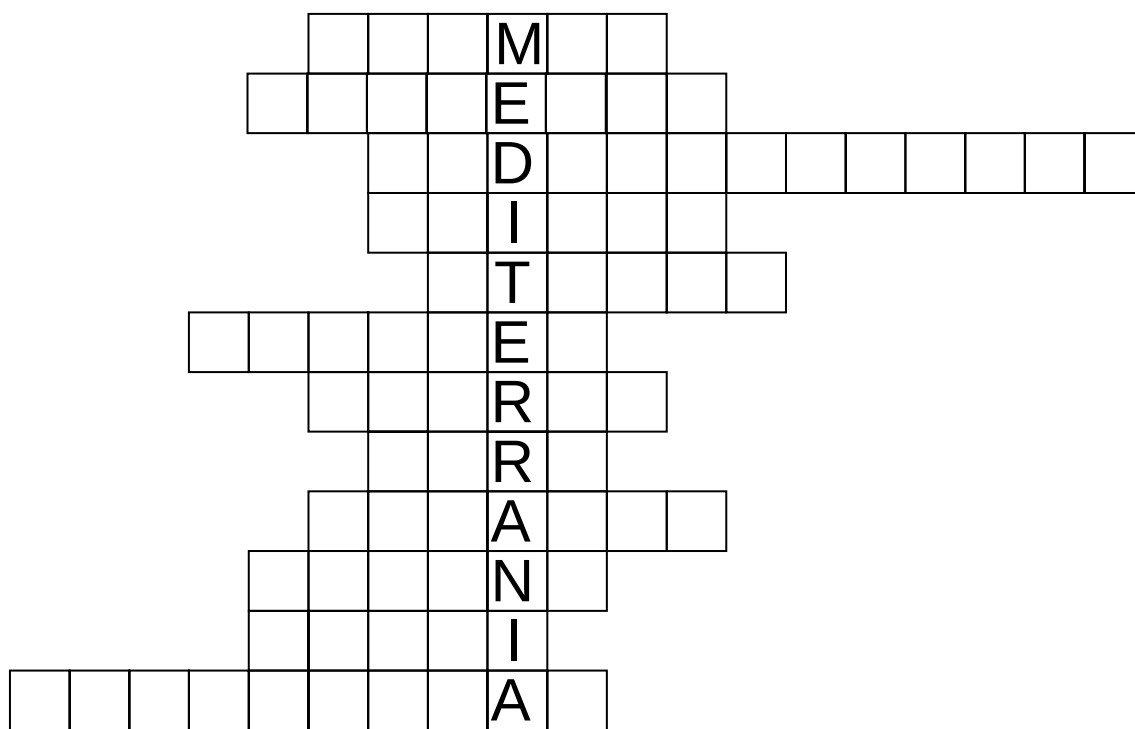
A quina generació apareix més diversitat de llengües? Per què et sembla que passa això?

Activitat 13. Mots encreuats

Completa els dos exercicis de mots encreuats, col·locant al seu lloc les vint-i-quatre llengües de la Mediterrània que es presenten a l'exposició. No s'hi val a repetir-ne cap.

Heus aquí la llista completa: albanès, amazic, àrab, arameu, castellà, català, copte, cors, eslovè, francès, friülà, grec, hebreu, italià, judeoespanyol, llatí, macedònic, maltès, occità, romanès, romaní, sard, serbocroat i turc.

Àmbit 2. Llengües a tot arreu

Activitat 14. L'escola

Pregunta als pares i als avis quina era la llengua que s'emprava a l'escola quan eren petits. Compara-ho amb el que passa a l'actualitat.

Si hi ha hagut canvis, escriu quins en poden haver estat els motius.

Activitat 15. La feina

Què opines del fet que, en molts indrets de la Mediterrània, el coneixement de l'anglès sigui imprescindible per accedir a un lloc de feina mentre que el coneixement de les llengües pròpies d'alguns territoris (com l'amazic, el cors, l'occità o el sard) no és considerat cap mèrit?

Activitat 16. El temps lliure

Digues dues activitats esportives, musicals o relacionades amb el temps lliure, on l'anglès ha penetrat molt. Escriu-hi a la vora un anglicisme que hi estigui relacionat.

1. Bàsquet: *pressing*.
- 2.
- 3.

Activitat 17. Casa i família

Quan una llengua, en el seu propi territori, es veu forçada a recular davant l'empenta d'una altra, la família esdevé el darrer reducte lingüístic. Has pensat per què passa això?

Activitat 18. El carrer

El carrer és un indret on sovint es parlen llengües diverses. Quines llengües se senten al teu carrer? (per ordre de major a menor presència).

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Què vol dir que “a la Mediterrània no hi ha cap estat monolingüe”?

Activitat 19. Els mitjans de comunicació

Penses que la televisió introdueix nous hàbits lingüístics en la nostra vida quotidiana? Quins?

Per què és important que una llengua tingui presència a Internet?

Activitat 20. Els serveis públics

Com és que molts ciutadans de diversos països mediterranis no poden adreçar-se a l'administració en la llengua pròpia del seu territori?

Comporta avantatges poder fer ús dels serveis públics en la llengua pròpia d'un territori?

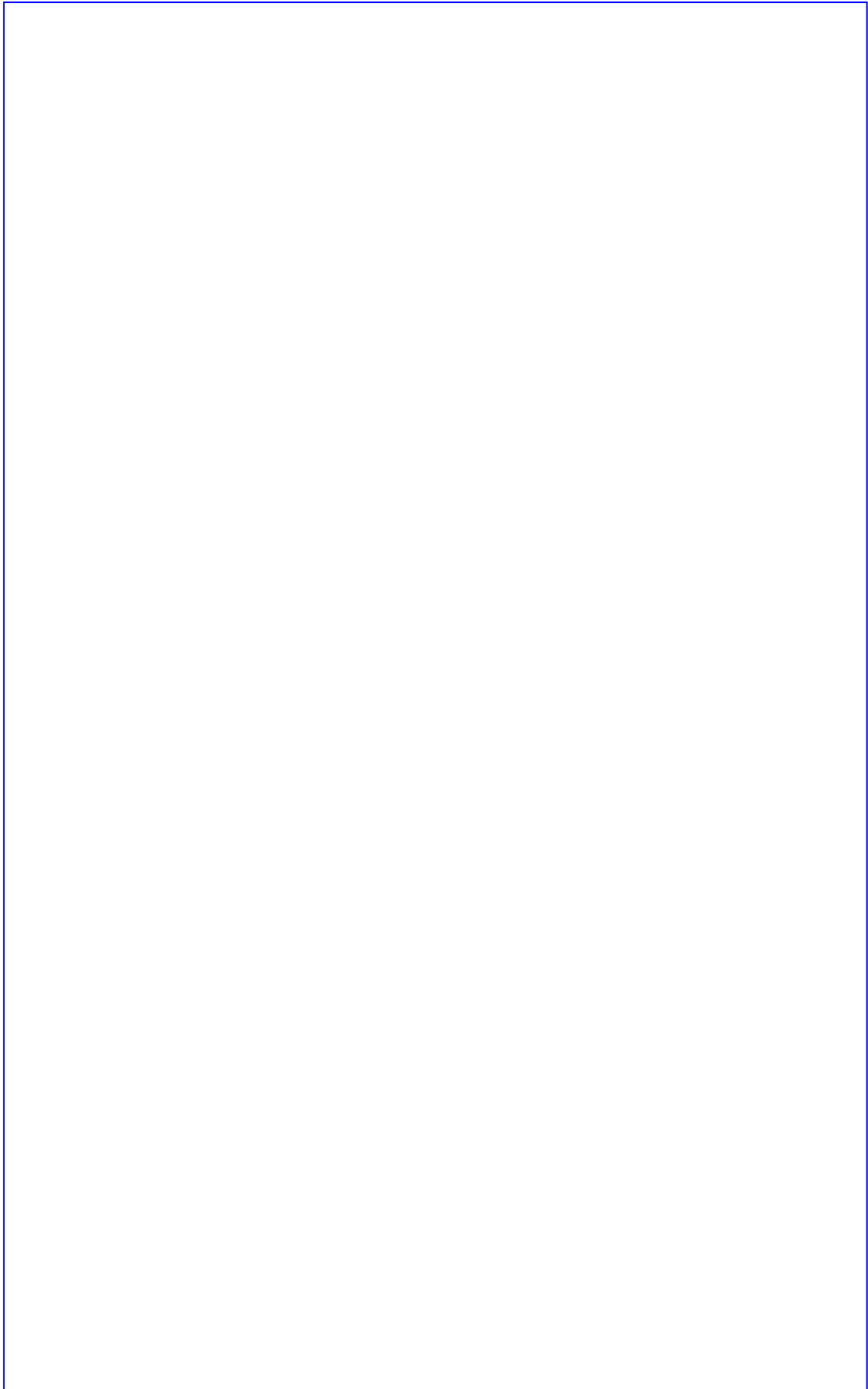
Avantatges per als ciutadans:

Avantatges per a l'administració:

Activitat 21. Mosaic de paraules

Escriu una història on apareguin les paraules que veuràs a continuació i que provenen de diferents llengües de la Mediterrània: àlgebra (àrab), flauta (occità), gramàtica (grec), matemàtiques (grec), tarima (àrab), tecla (àrab), xandall (francès), xaval (romaní), xifra (àrab), zero (àrab). En el text, pots canviar l'ordre de les paraules i no cal que facis referència a les llengües d'origen.

Finalment, marca-les amb colors diferents.

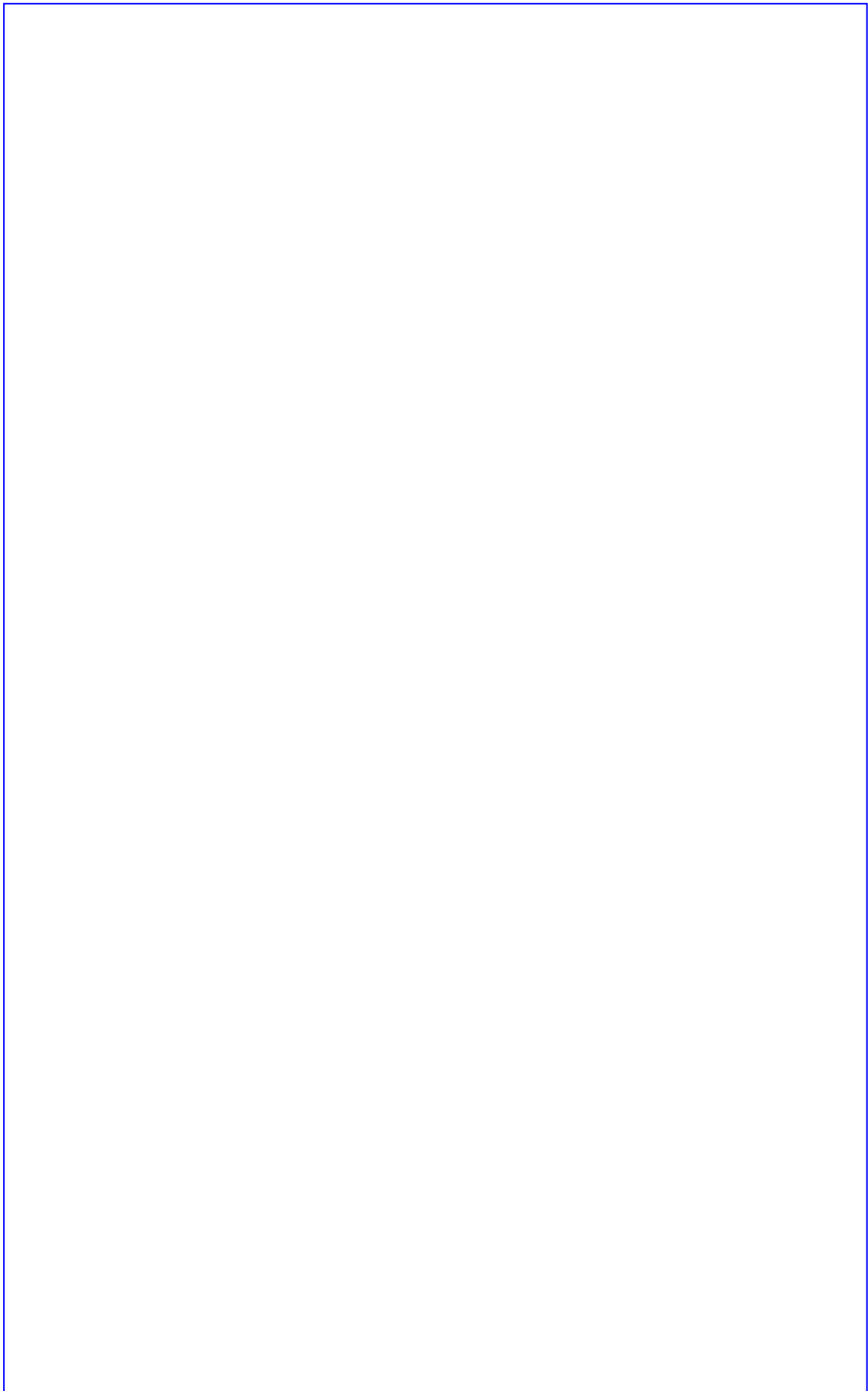
Àmbit 3. *Parlants*

En la projecció que vam veure a l'exposició, alguns parlants de diferents llengües que s'expressaven en català, compartien els seus punts de vista sobre la importància de la llengua.

Activitat 22. Guionista per un dia

Com hauries fet tu aquest audiovisual? Et proposem fer un guió diferent però que correspongui també a un diàleg on cinc personatges, parlants habituals de llengües diverses, expressin lliurement les seves vivències entorn de la llengua. Pots inspirar-te en situacions viscudes per tu mateix o per amics i familiars.

Demostra la teva creativitat.

Activitat 23. Viatja per la Mediterrània

Conèixer llengües és fer viatges apassionants a altres països i cultures; i viatjar és la millor manera de conèixer llengües. Imagina't que et matricules a una acadèmia d'idiomes mediterranis molt especial: si aprofites, et concedeixen un premi meravellós: un viatge a un indret de la Mediterrània on es parli la llengua que has triat (no valen els idiomes que ja estudies al teu centre escolar).

Quina llengua tries, doncs? I quin país? Per què? Cal que ho expliquis bé en una redacció de cinc línies, si vols que t'acceptin la matrícula.

Activitat 24. La teva opinió compta

Explica'ns el que vulguis i envia-ho a la Casa de les Llengües, dient que has visitat l'exposició *La mar de llengües* (linguamon@linguamon.org).

Pots expressar-hi la teva opinió sobre l'exposició, explicar el que vulguis sobre la teva llengua.

Farem un recull de totes les vostres opinions i les penjarem al web per compartir-les amb nois i noies d'altres centres educatius.